

NOORD-BRABANDER.

*Dicere verum
Quid velat?* HORATIUS.

NOMMER 108.

'S BOSCH.

DONDERDAG, 9 SEPTEMBER 1830.

Nederlanden.

's HERTOGENBOSCH, 7 September.

Onverwijd na de aankomst te 'sHage van Z. K. H. den prins van Oranje, is de raad der ministers vergaderd geweest, onder voorzitterschap van Z. M. en in tegenwoordigheid van den hertog van Ursel. Deze vergadering heeft tot over half vijf ure geduurd.

Ten 12 ure is op nieuw een kabinets-raad gehouden.

— Z. M. heeft het navolgende besluit genomen:

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Aan allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut!

De goddelijke Voorzienigheid, welke aan dit koninkrijk vijftien jaren van vrede met geheel Europa, inwendige orde en toenemenden voorspoed schonk, heeft onlangs twee gewesten met talloze rampen bezocht, terwijl de rust van onderscheidene bijgelegene provincien is gestoord, of bedreigd geworden.

Op het eerste berigt van die onheilen, hebben wij al aanstonds eene buitengewone bijeenroeping bevolen van de staten-generaal, die, naar luid der grondwet, het geheele nederlandsche volk vertegenwoordigen, en zulks, ten einde, met gemeen overleg van hun edelmogenden, de maatregelen te beramen, welke de toestand der natie en de tegenwoordige omstandigheden vorderen.

Te gelijktijd zijn onze beminde zonen, de prins van Oranje en prins Frederik der Nederlanden, door ons belast geworden, zich naar die gewesten te begeven, zoo wel om met de middelen daartoe te hunner beschikking gesteld, de personen en eigendommen te beschermen, als om zich te verzekeren van den waren staat van zaken, en ons, tot bedaring der gemoederen, de meest geschikte maatregelen voor te dragen.

Deze zending, welke volbragt is met eene menschlievendheid en edelmoedigheid, die door de natie hoog gewaardeerd zal worden, heeft ons bevestigd in de overtuiging, dat zelfs dáár, waar zich de meeste onrust vertoont, de gehechtheid aan ons stambuis en aan de nationale onafhankelijkheid blijft verzekerd en wordt verkondigd; en hoe bedroevend ook voor ons hart de omstandigheden zijn, die ter onzer kennis zijn gekomen, wij missen de hoop niet, dat het ons, met den bijstand van den Almachtigen God, wiens hulp wij, in deze ernstige en treurige gesteldheid van zaken, afsmeeken, en door de medewerking van alle welgezinde en goede burgers in de onderscheidene gedeelten van het rijk, zal mogen gelukken de orde terug te brengen, en de werking der wettige magten, mitsgaders de kracht der wetten te herstellen.

Wij rekenen daartoe op het gemeen overleg der staten-generaal. Wij zullen hen uitnoodigen om te overwegen, of de onheilen, waaronder het vaderland zucht, te wijten zijn aan eenig gebrek in de nationale instellingen, en of er reden zoude zijn deze te wijzigen, en vooral ook, of de betrekkingen, door de tractaten en door de grondwet, tusschen de twee groote afdelingen van het koninkrijk gevestigd, tot bevordering van het gemeenschappelijk belang, in vorm of in aard, zouden behooren te worden veranderd. Wij verlangen, dat die gewichtige vraagpunten met zorg en volkomene vrijheid overwogen worden; en geene opoffering zal voor ons hart te zwaar zijn, om de wenschen te vervullen, en het geluk te verzekeren van een volk, welks welzijn het voorwerp is geweest van onze teederste en bestendige zorgen.

Maar evenzeer als wij gezind zijn, om, met mildheid en openhartigheid, door ruime en beslissende maatregelen, het heil des vaderlands te helpen bevorderen, evenzeer is het ons stellig besluit, de wettig verkregene regten van al de gedeelten van het koninkrijk, zonder onderscheid, te handhaven, en tot die maatregelen niet anders over te gaan, dan langs den regelmatigen weg, overeenkomstig den eed, door ons en aan ons afgelegd.

Nederlanders! bewoners der verschillende streken van dit schoone land, dat meer dan eens door de goddelijke gunst en de aansluiting der ingezetenen is ontruikt geworden aan de onheilen, waaraan hetzelve ten prooi was, verbeidt alsou, met kalme en vertrouwen, de oplossing der gewichtige vraagpunten, welke de omstandigheden hebben doen geboren worden; — ondersteunt de pogingen van het wettig gezag tot bewaring der inwendige orde, en van de kracht der wetten, dáár waar dezelve niet zijn verstoord geworden, en tot herstel van orde en wet, dáár, waar aan dezelve enig letsel is toegebracht.

Leent sterkte aan de wet, opdat wederkeerig de wet uwe bezittingen, uwe nijverheid en uwe persoonlijke veiligheid beschermme.

Dat alle verschil van meeningen verdwijne voor de toenemende gevaren eener regeringloosheid, welke zich in verschillende plaatsen, onder de verschrikkelijkste gedaanten vertoont, en die, zoo zij door de middelen, welke de grondwet ter beschikking der regering stelt, en door den ijver der goede burgers niet wordt voorgekomen of afgeweerd, eenen onherstelbaren slag aan het welzijn der bijzondere ingezetenen en aan den nationalen voorspoed zal toebrengen. Dat alle goede burgers zich overal afscheiden van de onruststokers, en dat hunne edele pogingen tot herstel der algemeene rust, dáár, waar zij nog ieder oogenblik bedreigd wordt, eindelijk paal en perk stellende aan zoo groote rampen, de sporen zelfs daarvan eenmaal geheel mogen uitwischen.

En zal deze alomme worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is, en voorts in het *Staatsblad* worden geplaatst.

Gegeven te 's Gravenhage, den 5 September des jaars 1830, van onze regering het zeventiende.

(Getoekend)

WILLEM.

Van wege den Koning,

(Getoekend)

J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

De bovenstaande koninklijke proclamatie schijnt met couriers aan de gouverneurs te zijn aangebragt; dezelve is dezen nacht alhier ontvangen en dadelijk aan de gemeentebesturen ter afkondiging rondgezonden. Elk vriend van orde en die prijs stelt op het welvaren van dit rijk zal, met genoegen en deelneming, daaruit het koninklijk verlangen vernomen hebben, om de gestoorde rust te herstellen, en de pogingen toejuichen, die daartoe door hoogstzelve worden in het werk gesteld. Gelukkig dat door Z. M. geen gehoor verleend is aan die raadslieden, wier opruiscende gevoelens, door eenige dagbladen nog meer opgezet, niets anders dan wraak en vervolging ademen, en alleen verlangen, om met vernielende wapenen eenen bloedigen tweestrijd te beginnen, waarvan de gevolgen onberekenbaar zouden wezen en te laat betreurd worden, maar daarentegen met die edelmoedigheid en menschlievendheid is te werk gegaan, die bij het nageslacht nog hoog zal gewaardeerd worden.

Dat een ieder zich dan beijvere om aan de vaderlijke bedoelingen van Z. M. te beantwoorden, door hunne pogingen aan te wenden, om tot herstel en bewaring der algemeene rust mede te werken, en met vertrouwen die onderhandelingen af te wachten, welke ten deze zullen worden aangevangen. Door Z. Maj. wordt plegtig verklaard, dat dit een der voornaamste beweegredenen is waarom de staten-generaal buitengewoon zijn bijeenroepen; laten wij onze hoop op die mannen vestigen, aan wie deze hooge betrekkingen zijn toevertrouwd; dat zij zonder hartsogten of driften de verschilpunten onderzoeken en dezelve met bedaardheid overwegen, en door eene herziening der grondwet, zonder welke, naar ons gevoelen, de vereeniging niet meer te bewerken of te behouden zal wezen, eene scheiding tusschen het noorden en het zuiden van het rijk trachten voor te komen, welke voor beide schadelijk en deszelfs gevolgen onberekenbaar zouden wezen. — Wij vleijen ons, dat de wederzijdsche behoeften, wanneer dezelve bedaard worden overwogen, zullen vorderen van toe te geven, terwijl bij die gelegenheid roodanige wettelijke bepalingen kunnen worden gemaakt, waardoor voor het vervolg die grieven kunnen worden opgeheven, welke bestaan door de eene partij te lang is ontkend geworden en welkers niet-opheffing reeds zulke onbillige gevolgen heeft voortgebracht.

Volgens loopende geruchten zou Z. M. de Koning te Breda worden verwacht; anderen verzekeren, dat de vergadering der staten-generaal ook in die stad zou worden gehouden, om de leden uit de zuidelijke provincien en die tot de zogenaamde oppositie behooren, te bewegen om dezelve te komen bijwonen, welke, ter voorkoming van onaangenaamheden of andere onregeligheden, zich in deze tijdsomstandigheden niet naar 'sHage zullen durven begeven. — Dit zou mogelijk eene bevorderende aanleiding tot vereeniging kunnen geven, terwijl Breda tot eene provincie behoort, die onzijdig kan worden beschouwd en wier lot, bij eene onverhoopte scheiding, hetzij bij eene verklaring der ingezetenen of op eene andere wijze, zal moeten beslist worden tot welk gedeelte dezelve zal behooren.

Wij vermoenen, dat het onze lezers niet onaangenaam zal wezen met de artikelen van het *tractaat van Londen* bekend te worden, waarop de vereeniging der noord- en zuidelijke provincien is bewerkstelligd.

Dezelve luiden als volgt:

Art. 1. *Deze vereeniging zal innig (intime) en volkomen moeten zijn, zoodanig, dat de beide landen slechts één en denzelfden staat uitmaken, door de grondwet geregeerd, welke reeds in Holland is daargesteld en die met een gemeen overleg zal gewijzigd worden, naar gelang der nieuwe omstandigheden.*

Art. 2. Er zal aan de artikelen dier grondwet niets veranderd worden, welke aan alle eerdiensten eene gelijke bescherming en voordeel verzekeren en de *toelating van alle burgers*, welk ook hunne geloofsbelijdenis zij, *tot ambten en openbare bedieningen* waarborgen.

Art. 3. *De belgische provincien zullen in de vergadering der staten-generaal behoorlijk vertegenwoordigd worden, welke gewone zittingen, in tijd van vrede, beurtelings in eene hollandsche en in eene belgische stad zullen gehouden worden.*

Art. 4. *Al de ingezetenen der Nederlanden alsoo onderling grondwettig gelijk gesteld zynde, zullen de onderscheidene provincien gelykelyk genieten alle commerciële en andere voordeelen, welke hunne respectieve ligging gedooft, zonder dat eenige hinderpaal of beperking aan de eene ten behoeve van de andere kan worden opgelegd.*

Art. 5. Onmiddellijk na de vereeniging zullen de provincien en steden van België tot den handel en scheepvaart der kolonien, *op denzelfden voet als de hollandsche provincien, toegelaten worden.*

Art. 6. *Vermits de lasten, even gelyk de voordeelen, gemeenschappelyk moeten zyn, zullen de schulden, welke tot op het tijdstip der vereeniging door de hollandsche provincien ter eene en de belgische provincien ter andere zijde aangegaan zijn, ten laste der algemeene schatkist der Nederlanden vallen.*

Art 7. *Ooreenkomstig dezelfde beginselen* zullen de uitgaven voor het oprigten en onderhouden der vestingen op de grenzen van den nieuwen staat door de algemeene schatkist gedragen worden, als voorspruitende uit een voorwerp, waarbij de *veiligheid en onafhankelijkheid van al de provincien en der geheele natie* belang heeft.

Art. 8. De kosten voor het daarstellen en onderhouden van dijken zullen voor rekening der distrikten blijven, die meer onmiddellijk bij dit gedeelte van den openbaren dienst belang hebben, voorbehoudens de verpligting van den staat, in het algemeen, om, ingeval van buitengewone rampen, onderstand te verleenen, alles gelyk zulks tot heden toe in Holland heeft plaats gehad.

Het corps diplomatiek heeft verklaard, dat, volgens den geest van het tractaat van Londen, niets belet om de scheiding van Brabant met Holland in twee staten, onder het bestuur der dynastie van Oranje, te bewerkstelligen.

Deze gewigtige tijding is gisteren te Brussel angekommen, en heft alle moeilijkheden op, die zich de prins van Oranje ten deze voorstelde.

— Uit Edeghem, een dorp bij Antwerpen, wordt gemeld: „De kogels snorren van alle kanten om ons heen; meer dan 500 soldaten zijn in het dorp, zij keeren naar hunne ouders, op de hoogte van Boom, terug; allen schoten hunne patroonen in de lucht; de officier, die het bevel over hen had, hield van woede en zeide, dat hij niets meer over hen te zeggen had.”

Het is opmerkzaam, dat dit op eenen afstand van twee uren van Mechelen gebeurd, alwaar de troepen uit Holland zich vereenigen.

— Te Aken was, op den 4 dezer, de rust volkomen hersteld. De voornaamste burgers hadden zich gewapend en eene commissie georganiseerd.

BRUSSEL, 5 September.

De heer *Pascal d'Onyn*, afgevaardigde van Zuid-Brabant, de heeren *le Hon* en *de Bousies*, afgevaardigden van Henegouwen, hebben zich vereenigd met de proclamatie van hunne ambtgenooten omtrent de afscheiding der noordelijke van de zuidelijke provincien.

De heer *de Stassart* is dezen nacht angekommen en heeft zich daarmede insgelijks vereenigd. De heeren *de Gerlache*, *d'Omalus Thierry* en *Surlot de Chokior* worden heden verwacht.

Men denkt, dat de afgevaardigden in den loop van den dag een even belangrijk als dringend besluit zullen nemen.

— De te Brussel aanwezig zijnde afgevaardigden zijn gisteren avond bijeenvergaderd om te overleggen; hoe zij zich in de tegenwoordige omstandigheden gedragen moesten. Zij schijnen voor het grootste gedeelte besloten te hebben om niet naar den Haag te gaan, waar, volgens hunne gedachten, hunne personeele veiligheid in gevaar zou zijn.

— Men meldt ons, dat vele belgische soldaten het allersterkste voornemen geopenbaard hebben om niet tegen hunne medeburgers, hunne vrienden, hunne broeders, te vechten. Het bloed, dat zij zouden vergieten, is het hunne; zij zijn getrouw

aan hunne opperhoofden, maar de eerste van alle eeden is het vaderland niet te verraden.

BERIGT.

De burggraaf van *Nieuport*, aide-de-camp van den kommandant en chef, gewezen kapitein bij het 7de bataljon Brabanders, verlangende zoo veel, mogelijk zich aan de brave burgerlijke garde nuttig te kunnen zijn, zal zich dagelijks des morgens van 6 tot 8 ure naar de plaats *Saint Michel* begeven; van 6 tot 2 ure des namiddags op het *Petit-Sablon*, en van 5 tot 7 ure des avonds op de wal, achter het paleis van Z. K. H. den prins van Oranje, om in de *wapenhandeling* onderwijs te geven: maar hij doct te weten, dat hij aldaar niet dan mannen van eenen goeden geest wil kommanderen, en dat een ieder zich op het oogblik der rusttijden kan verwijderen.

Brussel, 4 september 1830.

(Geloofend)

Baron VANDERSMISSEN.

Tweede kommandant.

(*Courrier des Pays-Bas.*)

DE STAATSRaad GOUVERNEUR DER PROVINCE LOM.

Aan al diegenen, welke, op dit oogenblik, eenig burgerlyk of militair gezag uitoefenen.

Mijne heeren! Ten verzoeke der regering en eene menigte rustige ingezetenen, schreef ik den 1sten september aan Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, ten einde hoogstzelve te verzoeken, om in het belang der openbare rust geene troepen naar Luik te laten trekken.

Z. K. H. had de goedheid mij des anderendaags zelf te antwoorden, dat de aantogt der 13de afdeeling naar Luik, zou opgeschort worden.

De heer luitenant der artillerie, bringer van dien brief, werd in den nacht door de menigte aangehouden, men vorderde van hem het ter hand stellen van zijne dépêche; de overvallen patrouille kon niet beletten, dat dezelve geopend en gelezen werd en des anderendaags werd die brief letterlyk door de dagbladen medegedeeld.

Mijne correspondentien, mijne heeren, hebben geen ander oogmerk dan de rust te bewaren en onheilen te voorkomen; doch ik verlang, dat mijne brieven geëerbiedigd worden; ik vraag niets voor mij, hetwelk ik niet gaarne met regt en met de daad aan den geringsten toesta.

Luik, den 4 september 1830.

SANDBERG.

BERGEN (*Henegouwen*), 4 September.

Een der hevigste bewegingen is gisteren in onze stad uitgebarsten; de artillerie wilde naar Brussel optrekken, doch weldra kwam het volk onder de wapenen en door deszelfs overschrokkene en tevens dreigende houding belette het den kanonniers voort te rukken; de jonge lieden zijn vol geestdrift en bereid om overal, waar eenig gevaar de zaak van het vaderland zou kunnen bedreigen, naartoe te trekken; indien wij ons niet krachtdadiglyk tegen het vertrekken der troepen hadden kunnen verzetten, was ons besluit gemaakt en wij kwamen te Brussel.

Thans is de rust een weinig hersteld, maar bij het minste alarm, bij de minste beweging, welke zich tegen u zal openbaren, zal gansch Bergen optrekken, om de hoofdstad te hulp te komen.

ADRES van de regering der stad Bergen aan Z. M.

Aan Z. M. den Koning der Nederlanden, prins van Oranje-Nassau, groot-hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

SME,

Te midden van de algemeene beweging, welke zich in de zuidelijke provincien des koninkrijks openbaart, vernieuwt de regering der stad Bergen, hoofdplaats van de provincie Henegouwen, het orgaan harer medeburgers, aan U. M. de levendige en opregte uitdrukking van hunne getrouwheid en de hulde van hunne verkleefdheid aan haren dienst.

Met de medewerking der dappere en edelmoedige inwoners dezer stad, zijn wij zoo ver gekomen, dat wij dezelve zoo vergehouden hebben van alle ongeregeldheden; en het is in dezen staat, welke aan uw koninklyk hart moet behagen, dat wij de eerbiedige vrijheid nemen, de klagten onzer burgers, en de wenschen, welke zij vormen, aan U. M. voor te dragen, opdat onze wetten en instellingen de herstellingen en de aanvulling ontvangen, waarvan de behoeften zoo diepe wortelen in den geest en het hart der Belgen geschoten heeft.

In de uitdrukking van die klagten en wenschen, Sire, welke onze medeburgers, met een regtvaardig vertrouwen, tot uwen troon verheffen, begrijpen zij hoofdzakelyk, de wijze voorziening van den toegang tot uwen raad alleen toe te laten aan mannen, die altoos de belangen van alle provincien des koninkrijks weten overeen te brengen; die de verantwoordelykheid van hunne handelingen, het eenigste middel, om het grondbeginsel der onschendbaarheid van U. M. te handhaven, aannemen, zoo als die onder eene vertegenwoordigende regering moet aangenomen

worden; die rondhorstig de grondwet uitvoeren, en die eindelijk het stelsel van de uitlegging en verklaring der wetten, door besluiten, uitspraken enz., laten varen, een noodlottig stelsel, hetwelk het eigendommelijk recht van den wetgever rooft en de pligten der natie onzeker laat.

En als een gevolg van dezen eersten wensch, verzoeken zij eene wet, die de ministeriële verantwoordelijkheid vaststelt.

Zij verzoeken ook eene wet, welke alle uitwerkselen van de vrijheid der taal heiligt; en zeker zijnde, dat U. M. geen onderscheid kan willen tusschen de aan haren schepter onderworpen burgers, vragen zij voor het toekomstige, eene gelijke verdeling der ambten en openbare posten, tusschen de noordelijke en zuidelijke provincien.

Zoo veel mogelijk de justitie der aan regtswang onderworpenen te bespoedigen, is eene van die noodwendigheden, omtrent welke geen tegenspraak meer kan bestaan. Deze noodwendigheid eischt derhalve gebiedend, dat het hooge gerechtshof gevestigd worde in eene stad in het midden des koninkrijks geplaatst.

De stad Bergen volgt, met eene levendige sympathie, alle vorderingen der beschaving; zij wenscht vuriglijk daarvan de gelukkige vruchten te mogen plukken; zij kan dus niet vreemd blijven aan den, zoo menigmaal reeds uitgedrukten wensch, om in criminele zaken, in de politieke misdrijven en in die der drukpers, de jurij te zien invoeren.

Nog onlangs gedane vervolgingen, die de ongerustheid in het land gebragt hebben, hebben doen zien dat onze wetgeving op de drukpers niet geheel en al beantwoordde aan den wensch van art. 227 der grondwet. De inwoners van Bergen verlangen de herziening van die wetgeving, ten einde dezelve in volmaakte overeenstemming met dat artikel te brengen.

Tot dusverre was het onderwijs slechts door besluiten geregeld. Het is allerwenschelijkst, dat U. M. het oogenblik doe naderen, dat wij eene wet mogen bezitten, welke dit onderwerp volgens den wensch der grondwet regelt.

Eene wet niet minder noodzakelijk, noch minder dringend is die, welke het onderwerp der conflicten regelt, van welke het onmogelijk is te ontveinsen, misbruik te hebben gemaakt.

De belastingen behooren tot de eerste oorzaken van het misnoegen, dat zich over het algemeen doet gevoelen. Wij smeeken U. M., om de verligting daarvan, door alle mogelijke bezuinigingen in de publieke uitgaven te bezorgen, en welke verligting men waarschijnlijk zou bekomen, door de bureaucratische regering, welke op het land drukt, te verbeteren, en den staat der pensioenen op nieuw te overzien, welke ten laste der publieke schatkist gesteld zijn, en dezelve in het toekomstige niet dan naar, bij eene wet vastgestelde, grondslagen te verleenen.

Eene der belastingen, welke de meeste klagten in de steden verwekt, is die op het geslacht: en zou dit anders zijn kunnen, daar die belasting bijna uitsluitend de steden treft? Bergen, met eene bevolking van 23,000 inwoners, betaalt meer dan een vierde gedeelte van de geheele belasting der provincie Henegouwen, welke meer dan 510,000 inwoners telt. Wij verzoeken met nadruk, dat het recht van geslacht moge ophouden onder de belastingen van den staat voor te komen.

Uwe Majesteit heeft, door eene van die ingevingen, welke hare zorgvuldigheid voor het belang der nijverheid en des koophandels aantoonde, op het budget van den staat eene aanmerkelijke som tot aanmoediging daarvan doen brengen; maar het gebruik, dat van die som gemaakt is, heeft aan de massa der industriëlen en fabrikanten, weinig voordeel aangebragt. Het zou te wenschen zijn, dat zij gebruikt werd tot premien van uitvoer voor inlandsche en in het koninkrijk vervaardigde produkten, iets hetgeen onzen handel zou uitbreiden en het geheele land roepen, om deel te nemen in de gunsten, welke thans aan een klein getal burgers worden uitgereikt.

Art. 212 van de grondwet wil, dat de publieke schatkist alle uitgaven draagt betrekkelijk tot de legers van den staat, dat wil zeggen, de huisvesting en voeding van de krijgslieden, de leveringen, van welken aard die ook zijn mogen, aan de troepen van den Koning of aan de vestingwerken. Desniettegenstaande worden de uitgaven van dien aard, strijdig met die bepaling, ten laste der steden gelaten, en Uwe Majesteit zal wel gevoelen, dat het regtvaardig is aan dat misbruik een einde te maken, hetwelk de regeringen noodzaakt aan hare onderhoorigen belastingen op te leggen wegens voorwerpen, die alleen de algemeenheid aangaan.

Het reglement, hetwelk thans de stedelijke besturen regelt, is gemaakt zonder dat de op het tijdstip van deszelfs samenstelling bestaande regeringen daaraan, overeenkomstig art. 132 der grondwet, hebben medegewerkt. Eene menigte uitleggingen maken den oorspronkelijken tekst van hetzelfde onkenbaar. Het zou wel te wenschen zijn, dat men tot eene nieuwe herziening van dat reglement mogt kunnen overgaan, doch bij deze herziening het geheele ligchaam der regeringen en de provinciale staten, overeenkomstig het aangehaalde artikel der grondwet, op te roepen.

Maar intusschen dat deze herziening op eene wettige wijze moge geschieden, is het evenwel een dringend punt, dat wij aan Uwe Majesteit te kennen geven.

Art. 134 der grondwet zegt, dat de reglementen van elke stad de

hoeveelheid van de *directe belastingen* bepalen, welke men betalen moet, om het stemrecht te hebben: nu verstaan wij, volgens den uitdrukkelijken tekst, dat het reglement der steden niets moest kunnen ontnemen aan den cijns, die noodzakelijk is om te kunnen stemmen, geenen tak van directe belasting, die in het koninkrijk bestaan op de grondlasten, de personele belasting en de belasting op de patenten. Dit reglement verbiedt intusschen het patenten der den cijns te rekenen. Wij zien daarin eene openbare tegenstrijdigheid tegen de letter der grondwet en tegen haren geest, die, volgens het verslag der commissie van herziening, is «om alle magten van elkander te doen voortkomen, zonder zich bloot te stellen aan de ongelegenheden der volks-verkiezingen, tot in drie klassen af te dalen, die slechts een zwak gedeelte in de lasten van den staat dragen, maar die, wanneer zij eenig belang hebben te verdedigen, het recht hebben om vertegenwoordigd te worden.»

Het zou onmogelijk zijn toe te laten, dat een in deze stad gevestigd koopman en die geene andere belasting dan het patent kon betalen, het recht niet zou hebben om vertegenwoordigd te worden, wanneer hij een patent van 40 gulden betaalt.

Wij smeeken U. M. dus nadrukkelijk om te verklaren, dat de belasting op de patenten, daar zij eene directe belasting is, moet medegerekend worden tot bepaling van den cijns, die noodzakelijk is ter uitoefening van het stemrecht.

Eindelijk, Sire, de inwoners van Bergen schrijven aan de ongelijkheid, betrekkelijk de bevolking van de vertegenwoordiging in de staten-generaal, de gesteldheid toe, welke eene zoo levendige ontroering verwekt. Wij weten zeer wel, hoe groot en kiesch deze kwestie is: wij leggen dezelve in uwen hoed neder.

De regering van Bergen meent, met aan U. M. al die punten van klagten ootmoediglijk voor te houden, zich van eenen heiligen plicht te kwijten. U. M. is waardig de waarheid te hooren: wij hebben gepoogd u dezelve te doen kennen. Gewaardig u, Sire, dezelve aan te nemen, als voortgevloeid uit harten, die aan dezelve getrouw en verkleefd zijn.

Onder deze punten zijn er, welke U. M. allen kan oplossen. Er zijn anderen, welke de medewerking van de staten-generaal vereischen: U. M. zou onze wenschen vervullen, indien zij zich in dit gewichtig oogenblik van de nationale vertegenwoordiging deed omringen.

Wij zijn, Sire, met den diepsten eerbied, uwer Majesteits zeer ootmoedige en zeer gehoorzame dienaren en getrouwe onderdanen.

De leden der regering van de stad Bergen, *T. Tahon de la Motte, Dourieux, J. B. Chasselot le Fetebur de Wolf, F. J. Dethuin, Gendebien*, de heeren *F. d'Herissem, J. Warocqué, C. Taintenier, Fontaine-Spitaels, E. J. J. Claus, Em. Gobart, F. H. Gossart, Charles de Bagenrieux* en *Ch. Rousselle*, secretaris

RAPPORT DER DEPUTATIE VAN BRUSSEL.

Mijne heeren,

Zoodra wij, II. maandag ten één uur, in 's Gravenhage waren aangekomen, hebben wij audientie bij Z. M. verzocht. Er was nauwelijks een half uur verlopen, of wij bekwamen reeds gunstig antwoord. Dingsdag middag begaven wij ons naar het paleis. Z. M. heeft ons minzaam ontvangen, ons naar onze volmagt gevraagd en geenszins den titel verworpen, krachtens welken wij ons bij hoogstdenzelven vervoegden.

Na onze schriftelijke zending te hebben hooren voorlezen, zeide Z. M., dat het hem aangenaam was geweest, onze wenschen te hebben kunnen voorkomen, door het bijeen roepen der staten-generaal tegen den 13 september, een wettig en zeker middel, om de verlangens van al de gedeelten des koninkrijks te kennen, alle klagten recht te laten wedervaren en de middelen om aan dezelve te voldoen, daar te stellen.

Na eenige algemeene bedenkingen in het midden te hebben gebragt, zijn wij tot de zaak gekomen en vervolgens tot het behandelen der onderscheidene punten, welke gij ons, in uwe vergadering van den 28, mondeling belast had, den Koning mede te deelen.

Vooreerst traden wij in woordenwisseling over de theorie van de verantwoordelijkheid der ministers en over het contre-seing. De Koning zeide, dat de grondwet onze theorien niet bepaald had; dat zij regtvaardig, zelfs wettig konden zijn, maar dat zij niet konden worden in werking gebragt zonder eene verandering in de grondwet met gemeen overleg der staten-generaal, in dubbellen getalle vergaderd; dat, dewijl er eene buitengewone zitting tegen den 13 september geopend was, er termen zouden kunnen zijn, om, hetzij op zijn voorstel, hetzij op eene uitnoodiging der tweede kamer, tot een voorstel wegens dat punt, gelijk mede over alle andere door ons voorgedragene en nuttig of voordelig voor het land geachte punten, te geraken.

Wat het verzoek van het bedanken van eenige ministers en vooral van dat van den heer *van Maanen* betreft, zoo heeft Z. M. geen woord in derzelve voordeel gezegd; hoogstdenzelve heeft noch gramstorigheid betuigd over, noch tegenspraak geuit op de klagten *ten hunnen laste*, welke wij hoogstdenzelven lang en breed hebben opgenoemd. Hij heeft ons doen opmerken,

dat de grondwet hem eene vrije kans zijner ministers laat, dat hij overigens geen besluit kon nemen, zoo lang hij tot dergelyk iets scheen genoodzaakt te worden; dat hij te veel gehecht was aan de eer, om zijne waardigheid als Koning te behouden, dan dat hij zou schijnen toe te geven als iemand, van welke iets met het pistool op de borst zou gevorderd worden. Hoogstdezelve heeft ons duidlijk laten bemerken, zoo wel als aan de luiksche afgevaardigden, dat hij onze vraag in overweging zal nemen. Z. M. heeft, opzigtelijk den hoogen raad, gezegd, dat de plaats van deszelfs vesting niet dan na rijpe overweging gekozen was; dat hij zich overigens met dit verzoek bezig houden en nadenken zou over de middelen, om aller belangen ook in dezen over een te brengen.

Op onze vraag ten opzichte der ongelijke verdeling der ambtenaren, groote etablissementen en publieke administratiën, scheen Z. M. bedroefd, en zeide, zonder de waarheid der daadzaken tegen te spreken, dat het zeer moeilijk was, de administratie te verdeelen, en nog moeilijker, om een ieder te vrede te stellen; dat zij zich overigens met dit onderwerp zou bezig houden, zoodra de goede orde hersteld zou zijn. Dat het boven alles noodzakelijk was, dat de prinszen, zijne zonen, aan het hoofd der toepen binnen Brussel trokken, en alzo den schijnbaren staat van dwang deden ophouden, voor welken hoogstdezelve niet kon wijken zonder een gevaarlijk voorbeeld aan al de steden des koninkrijks te geven.

Na lange overwegingen over de ongelegenheden van en zelfs over de waarschijnlijke wanorden bij eenen intogt der troepen met geweld, als ook over de voordeelen eener overeenkomst en van eene proclamatie vóór dezen intogt, en in het oog gehouden het gedeeltelijk bezetten der posten door de burgerwacht, heeft Z. M. ons uitgenoodigd, om den minister van binnenlandsche zaken te bezoeken, en ons, terstond na onze terugkomst te Brussel, bij de prinszen te vervoegen. Z. M. heeft ten laatste den wensch te kennen gegeven, dat alles ten spoedigste tot bedaren mogt komen; hoogstdezelve heeft ons met levendige ontroering gezegd en meermalen herhaald, welk een afschuw hij van het storten van bloed had.

Na eene audientie van twee uren hebben wij Z. M. verlaten, en ons naar den minister van binnenlandsche zaken begeven, welke, naar den Koning moettende, ons tegen acht ure des avonds bescheiden heeft.

Deszelfde onderwerpen, als wij met den Koning behandeld hadden, zijn insgelijks bij den minister behandeld geworden; alles is geschied met eene openhartigheid en een vertrouwen, die ons de grootste hoop gegeven hebben. De heer de la Coste heeft ons bewezen, dat hij een belgisch hart bezit en met de beste oogmerken bezield is.

De heeren Joseph d'Hoogvorst en Gendebien hebben zich, op uitnodiging van onderscheidene leden van den staf, en overeenkomstig den door Z. M. te kennen gegeven wensch naar den prins van Oranje begeven; zij hebben hem den uitslag hunner zending naar 's Gravenhage en den staat van zaken te Brussel medegedeeld, en hebben hem dien geschetst, juist gelijk hij is, zonder iets te ontveinzen. Hij heeft hen verzekerd, dat hij hoopte, dat de vergadering der commissie den voldoendesten uitslag zou hebben, een uitslag, allersgeschikt, om zijnen wensch en zijn onwrikbaar besluit om aan de verlangens des lands te voldoen, te bewijzen. Hij heeft hun belast, u te zeggen, dat hij zich tot hemiddelaar tusschen Z. M. en de ingezetenen van het zuiden stellen, en onze verzoeken ondersteunen zou, zoodat wij de spoedigste en volledigste voldoening zouden bekomen.

Wij hebben heden morgen stellig vernomen, dat de op het paleis des Prinszen vergaderde commissie zich tegenwoordig met vlijt met het doel harer aanstelling bezig houdt, zoodat er u, in den loop van den dag, wegens onderscheidene punten uwer reclamatiën, zeer voldoende besluiten zullen worden medegedeeld.

Brussel, den 2 September 1830,

(Get.) JOSEPH D'HOOGVORST, baron F. DE SECUS, de zoon,
ALEXANDER GENDERIEN, PALMAERT, de vader,
graaf F. DE MERODE.

RAPPORT DER DEPUTATIE VAN LUIK.

Mijne Heeren!

Bij onze aankomst in den Haag, op den negen en twintigsten augustus, hebben wij ons naar den minister van binnenlandsche zaken en naar den minister-secretaris van staat begeven, ten einde eene audientie bij Zijne Majesteit te verkrijgen.

In het gesprek, dat wij met hen gehad hebben, hebben wij hun twee der voornaamste voorwerpen onzer zending bloot gelegd: 1°. De samenroeping der staten-generaal, ten einde zich met algemeene overeenstemming, over de te nemen maatregelen bezig te houden; 2°. de verwijdering van den heer van

Den volgende dag hebben wij eene audientie bij Zijne Majesteit gehad. De Koning heeft ons ontvangen en met de grootste welwillendheid een uur lang aangehoord.

Wij hebben aan dezelve de twee voorwerpen onzer zending bloot gelegd. Wij hebben hem onze levendige tevredenheid betuigd, dat Zijne Majesteit, omtrent het eerste punt, den wensch van de ingezetenen van Luik was voorgekomen.

Wij hebben hem vooral het verlangen uitgedrukt, om, in overeenstemming met de staten-generaal, de zoo dikwijls aangeduide grieven te zien herstellen.

Wat het tweede voorwerp betreft, wij hebben den wensch vernieuwd om den minister van justitie te zien verwijderen.

Wij hebben aan den Koning doen opmerken, dat de inwoners van Luik de verdiensten van de personen, zonder eenigen haat van de localiteiten, wisten op prijs te stellen; dat zij, ofschoon de uitvoering van de grondwet en van de traktaten, voor de regtmatige verdeling der posten eischende, regt wist te doen wedervaren aan de verdiensten van den heer gouverneur der provincie, van den generaal kommandant en andere hollandsche ambtenaren, terwijl ambtenaren, die geboren Belgen zijn, zich de openbare bestraffing hadden op den hals gehaald.

De Koning is met ons in onderscheidene bijzonderheden getreden.

«In den hoofdzakelijken inhoud der twee voornaamste voorwerpen, welke gij mij voordraagt, acht ik mij, wat het eerste betreft, gelukkig, de wenschen der inwoners van Luik, met de samenroeping der staten-generaal te zijn voorgekomen.»

Wat onze vurige wenschen betreft, aangaande de verwijdering uit het ministerie van den man, die maar al te openlijk, de verantwoordelijkheid voor zijne daden heeft van zich afgeveerd, om zich achter de koninklijke omchondbaarheid te verschanssen, heeft Z. M. ons geantwoord, dat hij constitutionele regten moest behouden, dat zijn oed en zijne aanspraak waren de grondwet te handhaven; en dat hij niet wilde, dat men hem in dit opzigt wetten oplegde.

SIRE, zeiden wij tot hem, verre van ons de gedachte, om eenige der constitutionele regten van Uwe Majesteit te betwisten. Wees overtuigd, dat dit niet anders dan reeds meermalen aan Uwe Majesteit uitgedrukte wenschen zijn, maar die wij thans, uit naam onzer lastgevers, en wegens de gewichtige en gevaarlijke omstandigheden, waarin wij ons bevinden, komen vernieuwen. — «Welnu! antwoordde de Koning, ik zal dit verzoek in overweging nemen.»

LUIKENAARS! De wettelijke orde en de eerbied voor de personen en eigendommen, welke gij in de tegenwoordige omstandigheden hebt weten te handhaven, zijn alom in België het voorwerp van eene oprechte bewondering. Overal op onzen weg, maar vooral te Mechelen, hebben wij er bewijzen van gehad, welke onze harten met de aangenaamste voldoening vervuld hebben.

Gedaan te Luik, den 2 september 1830, ten negen ure den morgens.

(Gekend) RAIKEM, DELEEUW en DECHAMPS.

De commissie van openbare veiligheid en de raad van regering, hebben, met algemeene overeenstemming, bevolen, dat het bovenstaande rapport zou afgekondigd, aangeplakt en in de dagbladen geplaatst worden.

* * Heden avond omtrent 7 ure, is tot mijne bittere smart, na alvorens met de HH. Sacramenten onzes heiligen Goddienst te zijn voorzien geweest, overleden, mijn dierbare Echtgenoot JOANNES JOSEPHUS VAN MIERT, in den nog jeugdigen ouderdom van bijna 31 jaren, en na eene zeer gelukkige Echtverbintenis van slechts 2½ jaren; mij nalatende een ééniq Kind, dat met mij in de regtmatigste droefheid soude deelen, ware het voor deselve vatbaar.

's Mans ware deugden en christelijk leven, gepaard met de berusting in de albeschikkende Voorzienigheid, zijn alleen in staat mijne troostloze droefheid eenigermate te leenigen en te verzachten.

's Bosch,
den 5 September 1830.

A. A. COPPENS,
Wed. J. J. VAN MERT.

BEKENDMAKINGEN.

* * ZADELMAKERSKNECHTS, hun werk goed verstaande, dadelijk tegen een VERHOOGD LOON werk begerende, kunnen zich te dien einde, bij de Drukkers van dit Blad, aanmelden, zullende daar te boven aan de zoodanigen, in andere steden woonachtig, VIJF GULDEN voor reisgeld worden uitgereikt.